

Київський університет імені Бориса Грінченка
Borys Grinchenko Kyiv University

№2 (6) 2021

Наукове електронне періодичне
видання

**СПОРТИВНА НАУКА ТА
ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ**

Scientific E-Journal
**SPORT SCIENCE AND
HUMAN HEALTH**

ISSN 2664-2069 (online)

DOI: 10.28925/2664-2069.2021.2

Спортивна наука та здоров'я людини:

наукове електронне періодичне видання. – К., 2021. – № 2(6). – 195 с.

У науковому електронному періодичному виданні «Спортивна наука та здоров'я людини» публікуються результати наукових досліджень актуальних напрямків спорту, фізичного виховання, фізичної культури, спортивної медицини, фізичної терапії, ерготерапії, сучасних рекреаційно-оздоровчих технологій, а також досліджень, що стосуються здоров'я людини та є важливими для забезпечення інноваційного розвитку України.

Наукове видання призначено для науковців, тренерів, спортсменів, науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, студентів закладів вищої освіти галузі фізичного виховання та спорту, а також фахівців з охорони здоров'я, фізичної терапії, ерготерапії.

Головний редактор:

Сушко Р.О., д.фіз.вих., доцент (Україна).

Випускові редактори:

Латишев М.В., к.фіз.вих., доцент (Україна);

Ярмолюк О.В., к.фіз.вих., доцент (Україна).

Члени редакційної колегії:

Антала Б., професор (Словацька республіка);

Навратіл Л., д.мед.н., професор (Чеська Республіка);

Барішюк Т.В., к.фіз.вих., доцент (Україна);

Нестерчук Н.Є., д.фіз.вих., професор (Україна);

Білецька В.В., к.фіз.вих., доцент (Україна);

Одинець Т.Є., д.фіз.вих., доцент (Україна);

Виноградов В.Є., д.фіз.вих., професор (Україна);

Пітин М.П., д.фіз.вих., професор (Україна);

Височіна Н.Л., д.фіз.вих., ст.досл. (Україна);

Полева-Секеряну А.Г., к.пед.н., доцент (Молдова);

Воробйова А.В., к.фіз.вих., доцент (Україна);

Приходько В.В., д.пед.н., професор (Україна);

Девесіглу С., професор (Туреччина);

Савченко В.М., д.мед.н., професор (Україна);

Іващенко С.М., д.б.н., професор (Україна);

Талагір Л.-Г., професор (Румунія);

Коваленко С.О., д.б.н., професор (Україна);

Тимрук-Скоропад К.А., к.фіз.вих., доцент (Україна);

Кормільцев В.В., к.фіз.вих., доцент (Україна);

Хорошуха М.Ф., д.пед.н., доцент (Україна);

Лаца З., професор (Угорщина);

Чингієне В., професор (Литовська Республіка);

Лисенко О.М., д.б.н., професор (Україна);

Шинкарук О.А., д.фіз.вих., професор (Україна);

Лопатенко Г.О., к.фіз.вих., доцент (Україна);

Ясько Л.В., к.фіз.вих., доцент (Україна).

Наказом МОН України № 886 від 02.07.2020 р. видання додано до **Переліку наукових фахових видань України категорії «Б»**, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук зі спеціальності 017 – фізичне виховання та спорт.

Наукове електронне періодичне видання «Спортивна наука та здоров'я людини» включено до наукометричних баз даних і бібліотек: IndexCopernicus, CrossRef, DOAJ, BASE, Google Scholar, WorldCat–OCLC, ERIH PLUS, ResearchBib, ResearchGate, Бібліометрика української науки, Наукова періодика України.

Видання відкрито для вільного доступу на умовах ліцензії Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0), котра дозволяє іншим особам вільно розповсюджувати опубліковану роботу з обов'язковим посиланням на автор(ів) оригінальної роботи та публікацію роботи в цьому виданні.

За точність викладених фактів та коректність цитування відповідальність несе автор.

Літературне редагування – *Косар М.М.*

Рекомендовано до друку Вченою радою Київського університету імені Бориса Грінченка (протокол № 9 від 28 жовтня 2021 року).

Адреса редакції: вул. Маршала Тимошенка, 13-Б, м. Київ, 04212, Україна.

Телефон: +38 (063) 289-9-289. E-mail: journal.sshh@gmail.com.

Електронна версія видання розміщена на сайті: <http://sporthealth.kubg.edu.ua/>

ЗМІСТ

1. <i>Devecioğlu Sebahattin</i> . The impact of coronavirus pandemic lockdowns on sports economics	4
2. <i>Jibraili Malak, Rharib Abderrahim</i> . The impact of a mega sport event on tourism of the host city: case of the African nations championship in Marrakech	12
3. <i>Jibraili Zineb, Belabess Loubna, Farah Asmaa</i> . The importance of public-private partnership in the accompaniment of sport projects	23
4. <i>Koshcheev Alexander, Dolbysheva Nina</i> . Comparative characteristics of the development of speed and power capacities in the pre-winning mesocycle in taekwondo	35
5. <i>Yalçın Yasemin, Akdağlı Gülşah, Akca Merve</i> . A study of the attitudes of sports sciences students to international sports organizations	41
6. <i>Байрачний Олег, Чопілко Тарас</i> . Обґрунтування технології індивідуалізації спеціальної фізичної підготовки арбітрів і асистентів арбітра високої кваліфікації у футболі	55
7. <i>Балджи Ілона, Саленко Галина, Долбишева Ніна</i> . Початковий етап розвитку веслування академічного на Катеринославщині наприкінці ХІХ – початку ХХ ст.: історичний досвід та традиції	71
8. <i>Білецька Вікторія, Семененко В'ячеслав, Завальнюк Вікторія</i> . Самооцінка фізичного розвитку студентів з різним рівнем фізичної підготовленості	87
9. <i>Виноградова Олена, Лопатенко Георгій, Білецька Вікторія</i> . Стимуляція працездатності і відновлювальних реакцій в процесі змагальної діяльності спортсменів в академічному веслуванні	99
10. <i>Данило Любов</i> . Характеристика інноваційних технологій в оздоровчій діяльності майбутнього вчителя	112
11. <i>Комоцька Оксана, Сушко Руслана, Співак Марина</i> . Сучасні тренерські підходи до організації навчального процесу юних баскетболістів різних амплуа	121
12. <i>Кузнецова Олена</i> . Аналіз психологічних особливостей юних тхеквондистів, що впливають на їх достартовий стан	132
13. <i>Молочко Анастасія, Височіна Надія</i> . Історичні передумови становлення та місце жіночого боксу в сучасній системі міжнародного спортивного руху..	143
14. <i>Моргосліп Дмитрій, Гринь Олександр</i> . Особливості психологічного супроводу з урахуванням особистісних ресурсів змагальної надійності танцювальних пар	160
15. <i>Ромолданова Ірина, Височіна Надія</i> . Особливості прояву самооцінки та її вплив на ефективність змагальної діяльності кваліфікованих тхеквондистів	169
16. <i>Соболь Едуард, Сватъєв Андрій, Дорошенко Едуард</i> . Фінансова вартість клубів української прем'єр-ліги у взаємозв'язку з показниками міграції футболістів	183

<https://doi.org/10.28925/2664-2069.2021.216>

УДК: 330.133: 796.332/.333(477):
331.552: 796.332/.333.056.1

ФІНАНСОВА ВАРТІСТЬ КЛУБІВ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕМ'ЄР-ЛІГИ У ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ З ПОКАЗНИКАМИ МІГРАЦІЇ ФУТБОЛІСТІВ

Соболь Едуард^{1(BCDF)}, Свасьєв Андрій^{1(BCE)}, Дорошенко Едуард^{2(ACEF)}

¹ Запорізький національний університет, м. Запоріжжя, Україна

² Запорізький державний медичний університет, м. Запоріжжя, Україна

Внесок автора:

A — концепція та дизайн дослідження; B — збір даних;
C — аналіз та інтерпретація даних; D — написання статті;
E — редагування статті; F — остаточне затвердження статті

Анотація

Актуальність. Показники фінансово-економічного забезпечення та міграції футболістів створюють передумови для формування висококонкурентного спортивного середовища в професійних футбольних клубах і в Українській Прем'єр-Лізі.

Мета дослідження – проаналізувати кількісні показники міграції футболістів в Українській Прем'єр-Лізі у взаємозв'язку з фінансово-економічним забезпеченням професійних футбольних клубів і систематизувати отримані результати.

Матеріал і методи: аналіз та узагальнення даних науково-методичних літературних джерел і мережі Інтернет, педагогічні спостереження, контент-аналіз матеріалів офіційних сайтів професійних футбольних клубів української Прем'єр-Ліги, офіційних сайтів Української Асоціації Футболу та української Прем'єр-Ліги, методи математичної статистики.

Результати. Проаналізовано взаємозв'язки фінансової вартості українських спортсменів і футболістів-мігрантів, які заявлені в змагання Української Прем'єр-Ліги сезону 2021-2022 рр.

Висновки. Аналіз фінансової вартості професійних футбольних клубів Української Прем'єр-Ліги у взаємозв'язку з показниками міграції футболістів дозволяє констатувати, що лідерами спортивного рейтингу є найбільш фінансово-спроможні команди: «Шахтар» (Донецьк) і «Динамо» (Київ), при загальній трансферній вартості футболістів 179 700 000 Євро і 136 100 000 Євро відповідно. Усереднені показники вартості одного футболіста-мігранта у провідних професійних футбольних клубах Української Прем'єр-Ліги «Шахтар» (Донецьк) складає 8 800 000 Євро, «Динамо» (Київ) – 3 420 000 Євро. Аналіз трансферної вартості вітчизняних спортсменів і футболістів-мігрантів в заявкових листах Української Прем'єр-Ліги свідчить про відсутність прямих і

зворотних лінійних взаємозв'язків, що дозволяє зробити припущення про наявність складних багаторівневих залежностей, які потребують обробки більш складними математико-статистичними методами і попереднього групування наявних експериментальних даних.

Ключові слова: міграція, селекція, футбол, рейтинг, трансфер, національний чемпіонат, професійний футбольний клуб.

FINANCIAL VALUE OF UKRAINIAN PREMIER LEAGUE CLUBS IN RELATIONSHIP WITH FOOTBALL MIGRATION INDICATORS

Sobol Eduard¹, Svatyev Andrii¹, Doroshenko Eduard²

¹Zaporizhia National University, Zaporizhzhia, Ukraine

²Zaporizhia State Medical University, Zaporizhzhia, Ukraine

Abstract

Introduction. Indicators of financial and economic support and migration of football players create preconditions for the formation of a highly competitive sports environment in professional football clubs and in the Ukrainian Premier League.

The aim of the study is to analyze the quantitative indicators of migration of football players in the Ukrainian Premier League in relation to the financial and economic support of professional football clubs and to systematize the results.

Materials and methods: analysis and generalization of data of scientific and methodical literature sources and the Internet, pedagogical observations, content analysis of materials of official sites of professional football clubs of the Ukrainian Premier League, official sites of the Ukrainian Football Association and the Ukrainian Premier League, methods of mathematical statistics.

Results. The relationship between the financial value of Ukrainian athletes and migrant footballers, who are declared in the competition of the Ukrainian Premier League of the season 2021-2022, is analyzed.

Conclusions. Analysis of the financial value of professional football clubs of the Ukrainian Premier League in relation to the migration of football players allows us to state that the leaders of the sports rating are the most financially capable teams: «Shakhtar» (Donetsk) and «Dynamo» (Kyiv), with a total the transfer value of the players is € 179,700,000 and € 136,100,000 respectively. The average cost of a migrant player in the leading professional football clubs of the Ukrainian Premier League «Shakhtar» (Donetsk) is 8,800,000 €, «Dynamo» (Kyiv) – 3,420,000 €. Analysis of the transfer value of domestic athletes and migrant footballers in the application letters of the Ukrainian Premier League shows the absence of direct and inverse linear relationships, which suggests the presence of complex multilevel dependencies that require processing by more complex mathematical and statistical methods and preliminary grouping of available experimental data.

Key words: migration, selection, football, rating, transfer, national championship, professional football club.

Вступ

У термін з 11 червня по 11 липня 2021 року відбувся фінальний турнір чемпіонату Європи з футболу (EURO-2020), який було перенесено у зв'язку з глобальною пандемією, яка викликана COVID-19, за участі 24 національних збірних команд.

Стає традиційним, що переважна більшість спортивних фахівців – науковців і практиків, при аналізі результатів офіційних міжнародних змагань, вивчають передовий досвід спортивної практики команд-переможців, причини поразок менш ефективних команд, визначають шляхи корекції багаторічної підготовки і прогнозують темпи розвитку футболу в національних асоціаціях.

У цьому сенсі значущим є аналіз різних сторін підготовленості національної збірної команди України з футболу у контексті впливу глобальних чинників, а саме, показників міграції футболістів (на матеріалах Української Прем'єр-Ліги) та їх взаємозв'язку з фінансовим станом професійних футбольних клубів.

Ці чинники, істотним чином, впливають на спортивний рівень національного чемпіонату (Прем'єр-Ліга) і створюють передумови для формування висококонкурентного спортивного середовища в професійних футбольних клубах, в чемпіонаті України і, зрештою, підвищують рівень внутрішньої конкуренції в національній збірній команді України з футболу.

В свою, чергу, високий рівень внутрішньої спортивної конкуренції

у футбольному колективі є запорукою формування оптимального складу національної збірної команди і створює можливості для досягнення високих спортивних результатів на офіційних міжнародних змаганнях.

В останні роки, вивчення проблем міграції кваліфікованих і висококваліфікованих футболістів отримало значне поширення у науково-методичній літературі, при висвітленні питань розвитку футболу під егідою національних асоціацій.

Передумови цієї зацікавленості закладені у дослідженнях історичної ретроспективи чинників міграції у світовому футболі [21], які стосуються питань формування національних футбольних асоціацій, уніфікації правил і регламентів проведення змагань, інтеграції національних асоціацій у регіональні та світові спортивні об'єднання – UEFA (англ., Union of European Football Associations, 55 асоціацій) і FIFA (фр., Federation Internationale de Football Association, 221 асоціація).

Ці організації не тільки об'єднують національні футбольні асоціації країн і організовують офіційні змагання футбольних клубів і збірних команд європейського та світового рівнів, а також розподіляють прибутки від реклами і трансляцій між клубами і національними асоціаціями, що входять до їх складу в якості асоційованих членів.

Крім цього, історичні аспекти міграції футболістів вивчалися в якості передумов вивчення міграції як історико-культурного та соціально-економічного феномену в

XIX і XX століття в комплексних наукових дослідженнях [24], що дало змогу інтегрувати знання про міграцію спортсменів (на матеріалі футболу), в загальну історію науки.

Політичні підгрунття міграції футболістів вивчено в дослідженні Р. Dietschy [11], в якому наголошено, що політичні процеси, які пов'язані зі зміною суспільно-економічної формації або зміною орієнтації держави на інших зовнішньополітичних партнерів, є рушійним чинником для масової міграції найбільш кваліфікованих та затребуваних футболістів до виступів в інших національних чемпіонатах, а, іноді, до зміни громадянства – до так званої «натуралізації».

Подальшим розвитком досліджень спортивної міграції політичної спрямованості є робота Т. Dima [15], яка характеризує міграційні та натуралізаційні процеси відомих спортсменів, родини яких вимушено мігрували в період громадянських і військових конфліктів на територію колишньої Югославії, зокрема, нинішньої території Хорватії.

Чинники масової міграції, які стосуються розвитку футболу, на матеріалах міграції громадян Туреччини до Німеччини, проаналізовано в дослідженні S. Metzger, O. Ozvatan [17].

Наголошено, що рушійним чинником міграції до Німеччини є фінансово-економічна мотивація турецьких громадян і можливості інтеграції громадянського суспільства країни Європейського Союзу для отримання висококонкурентної освіти,

медицини, соціальних гарантій тощо.

Показники фінансової спроможності професійних футбольних клубів Європи як провідний чинник міграції спортсменів розглянуто в дослідженні Е. Соболя, А. Сватсьєв, Е. Дорошенко [5].

На матеріалах провідних європейських чемпіонатів, Англії, Іспанії, Італії, Франції та Німеччини, авторами розглянуто взаємозв'язки між показниками фінансового забезпечення та кількісно-якісними показниками міграції футболістів, наголошено, що міграції висококваліфікованих футболістів призводить до істотного підняття рівня відповідного національного чемпіонату в загальному рейтингу UEFA.

Розвитку футболу в національних асоціаціях з урахуванням впливу дії глобальних чинників також присвячені дослідження науковців, а саме Е. Куєремєн [16] – на матеріалах вивчення зворотної міграції футболістів Гани, L. Finnegan [14] – на матеріалах вивчення міграції та натуралізації футболістів Ірландії, Е. Дорошенко, Е. Соболя, І. Дорошенко [2], Р. Сушко, Д. Мельник [7] – на матеріалах вивчення процесів міграції в українській Прем'єр-Лізі.

Крім цього, значущим є наукова екстраполяція схожих процесів глобального характеру, які відбуваються в ігрових видах спорту, зокрема, у тенісі [1] та баскетболі [6].

Зважаючи на те, що переважна більшість науковців вважає недоцільними прямі екстраполяції з інших видів спорту, але, все ж таки,

раціональна систематизація та узагальнення дають підстави для формування загальних принципів, критеріїв і методичних підходів до урахування глобальних процесів (міграції) в системі багаторічної підготовки кваліфікованих і висококваліфікованих футболістів [3].

Також значущим є розгляд чинників міграції у дитячо-юнацькому віці, зокрема, на етапах спеціалізованої базової підготовки і підготовки до вищих досягнень.

У дослідженні М. Darby [10] проаналізовано фінансово-економічні та соціальні передумови міграційних процесів та їх характеристика на матеріалах дитячо-юнацьких спортивних шкіл і футбольних Академій в Африці, з подальшими виступами спортсменів у провідних європейських професійних футбольних клубах.

Зазначено, що підготовка юних талановитих футболістів в Африці має економічні передумови: більш низька вартість роботи дитячо-юнацького спортивного закладу і більш висока вартість спортсмена, який пройде подальшу підготовку у висококонкурентному професійному футбольному клубі.

Аналогічні проблеми розглянуто в дослідженні М. Steinbrink [20] на прикладі аматорського футболу в країнах Південної Африки.

Міграцією у футболі займаються селекційні служби (відділи) професійних футбольних клубів та агенти, які мають відповідні ліцензії.

Вивченню селекційної роботи в українському футболі присвячене дослідження Д. Полищук, Р. Сушко

[4], у якому визначено кількісні характеристики динаміки заявки футболістів-мігрантів в офіційних заявочних листах провідних професійних клубах України – «Шахтар» (Донецьк) і «Динамо» (Київ) у національному чемпіонаті за період 2000-2020 рр. і проаналізовано селекційну роботу цих клубів на трансферному ринку з позицій ефективності фінансово-економічного забезпечення та досягнення максимально високих спортивних результатів.

В останні роки суттєво збільшилась зацікавленість науковців, тренерів і менеджерів до питань, які стосуються взаємозв'язку міграційних процесів із показниками фінансово-економічної забезпеченості професійних футбольних клубів [8, 12, 13, 18] і дотримання принципів фінансового «Fair Play», який задекларовано UEFA і FIFA, в якості одного з провідних чинників розвитку світового професійного футболу [9, 19].

Незважаючи на ґрунтовне та детальне висвітлення міграційних процесів і показників фінансово-економічного забезпечення функціонування професійних футбольних клубів у науково-методичній літературі та інформаційних матеріалах з мережі Інтернет, залишається низка остаточно невіршених питань, які стосуються особливостей розвитку футболу у країнах, що утворилися після розпаду СРСР та утворення незалежних країн: це зокрема проблемних питань розвитку українського футболу в контексті впливу міграційних процесів.

Мета роботи

Мета дослідження – проаналізувати кількісні показники міграції футболістів в Українській Прем'єр-Лізі у взаємозв'язку з фінансово-економічним забезпеченням професійних футбольних клубів і систематизувати отримані результати.

Матеріал і методи дослідження

Методи дослідження: аналіз та узагальнення даних науково-методичних літературних джерел і мережі Інтернет, педагогічні спостереження, контент-аналіз матеріалів офіційних сайтів професійних футбольних клубів Української Прем'єр-Ліги, офіційних сайтів Української Асоціації Футболу та Української Прем'єр-Ліги [22, 23], методи математичної статистики.

Організація дослідження: узагальнено та систематизовано науковий матеріал з проблемних питань фінансово-економічного забезпечення функціонування професійних футбольних клубів української Прем'єр-Ліги в контексті показників міграції футболістів і трансферної активності команд.

За даними відкритих джерел інформації (офіційних сайтів професійних футбольних клубів, Української Асоціації Футболу та Української Прем'єр-Ліги) визначено фінансово-економічні показники функціонування українських футбольних клубів у контексті кількісних характеристик міграційних процесів і проведено порівняльний аналіз трансферної вартості українських і закордонних футболістів.

Всього проаналізовано 780 профілей футболістів, які були заявлені в змагання сезону 2021-2022 рр.

Результати дослідження та обговорення

На сучасному етапі розвитку футболу дослідження фінансово-економічного забезпечення професійних футбольних клубів є актуальною проблемою.

Високий рівень конкуренції, значуща фінансова мотивація для клубів, які змагаються в європейських кубкових турнірах (Ліга Конференцій, Ліга Європи, Ліга чемпіонів) і вимоги UEFA стосовно відповідності професійних футбольних клубів критеріям національної атестації та принципам фінансового «Fair Play» акцентують зацікавленість науковців, тренерів і менеджерів футбольних клубів на питаннях взаємозв'язку селекційної роботи професійних футбольних клубів, фінансово-економічного забезпечення їх функціонування та показників міграції футболістів (в окремих випадках і «натуралізації» футболістів, яку можна розглядати як наслідок міграційних процесів).

В табл. 1 наведено показники фінансової вартості професійних футбольних клубів Української Прем'єр-Ліги у взаємозв'язку з показниками міграції футболістів, яка також характеризує трансферну активність команди.

Порівняльний педагогічний аналіз даних, які наведені в табл. 1, дозволяє констатувати, що за показниками взаємозв'язку фінансово-економічного забезпечення функціонування професійних футбольних клубів УПЛ і кількісних

показників міграції футболістів наявні п'ять груп команд: 1) лідери; 2) команди зони UEFA; 3) претенденти

зони UEFA; 4) аутсайтери; 5) інші команди.

Таблиця 1.

Показники фінансової вартості футбольних клубів Української Прем'єр-Ліги у взаємозв'язку з показниками міграції спортсменів, n=16 [22, 23]*

№	Клуб	Заявковий лист, п			Фінансова вартість спортсменів, млн €		
		UA (%)	Інші (%)	Σ (Δ %)	UA (%)	Інші (%)	Σ (Δ %)
1	Шахтар (Донецьк)***	39 (73,58)	14 (26,42)	53 (47,16)	55,4 (30,83)	124,3 (69,17)	179,7 (-38,34)
2	Динамо (Київ)	46 (88,46)	6 (11,54)	52 (76,92)	115,6 (84,94)	20,5 (15,06)	136,1 (69,88)
3	Зоря (Луганськ)	35 (81,40)	8 (18,60)	43 (62,80)	13,27 (74,13)	4,63 (25,87)	17,9 (48,26)
4	Ворскла (Полтава)	38 (79,67)	10 (20,83)	48 (58,84)	8,4 (60,43)	5,5 (39,57)	13,9 (20,86)
5	Дніпро-1 (Дніпро)***	42 (89,36)	5 (10,64)	47 (78,72)	8,5 (73,28)	3,1 (26,72)	11,6 (46,56)
6	Колос (Ковалівка)***	39 (82,98)	8 (17,02)	47 (65,96)	6,1 (62,56)	3,65 (37,44)	9,75 (25,12)
7	Десна (Чернігів)	48 (97,96)	1 (2,04)	49 (95,92)	8,05 (100,00)	0 (0,00)	8,05 (100)
8	Львів**	49 (87,50)	7 (12,5)	56 (75,00)	5,1(66,23)	2,6 (33,77)	7,70 (32,46)
9	Олександрія**	42 (93,33)	3 (6,67)	45 (86,66)	5,05 (81,45)	1,15 (18,55)	6,20 (62,9)
10	Ігулець (Петрово)	40 (90,91)	4 (9,09)	44 (81,82)	5,13 (85,79)	0,85 (14,21)	5,98 (71,58)
11	Маріуполь**	50 (100,00)	0 (0,00)	50 (100,00)	5,68 (100,00)	0 (0,00)	5,68 (100)
12	Верес (Рівне)	42 (97,67)	1 (2,33)	43 (95,34)	5,4 (95,58)	0,25 (4,42)	5,65 (91,16)
13	Рух (Львів)	55 (94,83)	3 (5,17)	58 (89,66)	4,75 (85,59)	0,8 (14,41)	5,55 (71,18)
14	Металіст-1925 (Харків)	47 (94,00)	3 (6,00)	50 (88,00)	4,9 (91,59)	0,45 (8,41)	5,35 (83,18)
15	Чорноморець (Одеса)	46 (95,83)	2 (4,17)	48 (91,66)	0,38 (13,67)	2,4 (86,33)	2,78 (-72,66)
16	Минай**	44 (93,62)	3 (6,38)	47 (87,24)	1,1 (61,11)	0,7 (38,89)	1,80 (22,22)
Всього:		702	78	780	252,81	170,88	423,69

Примітки: * – сезон 2021-2022 рр.; ** – футбольний клуб з однойменного міста; *** – без урахування показників натуралізації спортсменів; UA – українське громадянство

До команд-лідерів віднесені провідні професійні футбольні клуби УПЛ: «Шахтар» (Донецьк) і «Динамо» (Київ), загальна фінансова вартість яких складає 179 700 000 Євро і 136 100 000 Євро відповідно.

За показниками трансферної активності футболістів-мігрантів, ці професійні клуби також мають високі позиції у загальному рейтингу: «Шахтар» (Донецьк) – 14 футболістів-мігрантів, що складає 26,42% від загальної кількості заявлених футболістів (найвищий показник в УПЛ); «Динамо» (Київ) – 6 футболістів-мігрантів, що складає 11,54% від загальної кількості заявлених футболістів (шостий показників УПЛ).

Але слід зазначити, що трансферна вартість футболістів-

мігрантів, які заявлені за «Динамо» (Київ) істотно переважає показники інших професійних клубів УПЛ – 20 500 000 Євро (усереднений показник вартості футболіста-мігранта – 3 420 000 Євро).

Це другий показник в УПЛ, який поступається лише усередненим показникам вартості одного футболіста-мігранта в «Шахтар» (Донецьк) – 124 300 000 Євро (загальна вартість футболістів-мігрантів), 8 880 000 Євро (усереднений показник вартості футболіста-мігранта). Відсоткові значення діапазону заявлених футболістів-мігрантів від 11,54% до 26,42%.

За результатами педагогічного аналізу даних табл. 1, до другої групи команд УПЛ (команди зони UEFA)

віднесено чотири професійні футбольні клуби: «Зоря» (Луганськ), «Ворскла» (Полтава), «Дніпро-1» (Дніпро), «Колос» (Ковалівка). Показники загальної фінансової вартості цих клубів відповідають діапазону від 9 750 000 Євро до 17 900 000 Євро, діапазон сумарної фінансової вартості футболістів-мігрантів від 3 100 000 Євро до 5 500 000 Євро. Відсоткові значення діапазону заявлених футболістів-мігрантів від 10,64% до 20,83%. При цьому, в заявках професійних футбольних клубів «Дніпро-1» (Дніпро) і «Колос» (Ковалівка) на сезон 2021-2022 рр. наявні «натуралізовані» футболісти:

Третю групу команд УПЛ (претенденти зони UEFA) склали шість команд, а саме: «Львів» (Львів), «Олександрія» (Олександрія), «Інгулець» (Петрово), Верес (Рівне), «Рух» (Львів) і «Металіст-1925» (Харків). Показники загальної фінансової вартості професійних футбольних клубів УПЛ третьої групи (середняки) складають діапазон від 5 350 000 Євро до 7 700 000 Євро, діапазон сумарної фінансової вартості футболістів-мігрантів – від 250 000 Євро до 2 600 000 Євро. Відсоткові значення заявлених футболістів-мігрантів дорівнюють діапазону від 2,33% до 12,5%.

До аутсайдерів віднесено професійний футбольний клуб «Минай» (Минай) з такими показниками: загальна фінансова вартість – 1 800 000 Євро, сумарна фінансова вартість футболістів-мігрантів – 700 000 Євро, відсоткове значення заявлених футболістів-мігрантів – 6,38%.

П'яту групу склали професійні футбольні клуби УПЛ, які не відповідають загальним принципам, що покладені в основу систематизації показників їх фінансово-економічного забезпечення, селекційної роботи і трансферної активності стосовно футболістів-мігрантів, які не є резидентами України. До цієї групи віднесено професійні футбольні клуби «Десна» (Чернігів) і «Маріуполь» (Маріуполь). За футбольний клуб «Десна» (Чернігів) у сезоні 2021-2022 рр. заявлений один футболіст-мігрант, який є спортсменом-початківцем і немає поточної трансферної вартості.

Інші спортсмени є кваліфікованими футболістами: загальна трансферна вартість складає 8 050 000 Євро, що є шостим показником у рейтингу загальної вартості вітчизняних футболістів у футбольних кубках УПЛ.

У заявочному листі футбольного клубу «Маріуполь» (Маріуполь) сезону 2021-2022 рр. футболісти-мігранти взагалі відсутні, при цьому загальна трансферна вартість футболістів 5 680 000 Євро, що є сьомим показником у рейтингу вартості футболістів. Показники цих футбольних клубів не вкладаються у загальну тенденцію, тому вони виведені в окрему групу (інші команди).

Кількісний діапазон показників заявлених футболістів в УПЛ сезону 2021-2022 рр. складає 43-58 спортсменів.

Найвищі показники зафіксовано у групи футбольних клубів: «Рух» (Львів), «Львів» (Львів), «Шахтар» (Донецьк),

«Динамо» (Київ), «Маріуполь» (Маріуполь) і «Металіст-1925» (Харків) – від 58 до 50 заявлених спортсменів (заявка «А» і «Б»).

До групи команд, які є аутсайдерами за кількісними показниками заявлених спортсменів віднесено такі: «Зоря» (Луганськ), «Верес» (Рівне), «Інгулець» (Петрово), «Олександрія» (Олександрія) – від 43 до 45 заявлених футболістів за заявковими листами «А» і «Б».

Також значущою є відсоткова різниця кількісних показників заявлених вітчизняних футболістів і футболістів-мігрантів в УПЛ сезону 2021-2022 рр. За цим показником визначено групу футбольних клубів, які є лідерами в УПЛ: «Маріуполь» (Маріуполь), «Десна» (Чернігів), «Верес» (Рівне), «Чорноморець» (Одеса). Діапазон значень складає: від 91,66 до 100%.

На нашу думку, такий стан речей свідчить про узагальнену спрямованість системи багаторічної підготовки в структурі конкретного футбольного клубу, зокрема, на орієнтацію на вихованців власних дитячо-юнацьких футбольних шкіл, Академій і максимальне залучення до заявкових листів професійних футбольних клубів вітчизняних спортсменів, які є резидентами України.

До найнижчих рівнів за цими показниками віднесені такі команди професійних футбольних клубів УПЛ: «Шахтар» (Донецьк), «Ворскла» (Полтава), «Зоря» (Луганськ), «Колос» (Ковалівка). Діапазон значень складає: від 47,16 до 65,96%.

Аналіз фінансово-

економічного забезпечення спортивної діяльності професійних футбольних клубів УПЛ у сезоні 2021-2022 рр. відповідно до їх змагального рейтингу дозволяє виокремити показники команд «Десна» (Чернігів) і «Маріуполь» (Маріуполь) – 100%, при загальній трансферній вартості футболістів 8 050 000 Євро і 5 680 000 Євро відповідно.

Але враховуючи, що показники міграційних процесів футболістів у цих клубах, знаходяться, практично, на мінімальному рівні, вважаємо за доцільне не враховувати показники цих професійних футбольних клубів у систематизації та узагальненні відповідних даних.

Зважаючи на це, найвищими показниками різниці трансферної вартості українських спортсменів і футболістів-мігрантів є такі професійні футбольні клуби УПЛ: «Верес» (Рівне), «Металіст-1925» (Харків), «Чорноморець» (Одеса), «Інгулець» (Петрово), «Рух» (Львів), при діапазоні даних від 71,18% до 91,16%.

Найнижчі показники зафіксовано у таких професійних футбольних клубів УПЛ: «Ворскла» (Полтава), «Минай» (Минай), «Колос» (Ковалівка), при діапазоні значень, від 20,86% до 25,12%.

Слід зауважити, що показники різниці трансферної вартості українських спортсменів і футболістів-мігрантів команд «Шахтар» (Донецьк) і «Чорноморець» (Одеса) мають негативні значення – трансферна вартість футболістів-мігрантів є вищою за аналогічні показники українських футболістів.

Висновки

1. Аналіз фінансової вартості професійних футбольних клубів Української Прем'єр-Ліги у взаємозв'язку з показниками міграції футболістів дозволяє констатувати, що лідерами спортивного рейтингу є найбільш фінансово-спроможні команди: «Шахтар» (Донецьк) і «Динамо» (Київ), при загальній трансферній вартості футболістів 179 700 000 Євро і 136 100 000 Євро відповідно.

Усереднені показники вартості одного футболіста-мігранта у провідних професійних футбольних клубах Української Прем'єр-Ліги «Шахтар» (Донецьк) складає 8 800 000 Євро, «Динамо» (Київ) – 3 420 000 Євро.

2. Аналіз трансферної вартості вітчизняних спортсменів і футболістів-мігрантів в заявкових листах Української Прем'єр-Ліги свідчить про відсутність прямих і зворотних лінійних взаємозв'язків, що дозволяє зробити припущення про наявність складних багаторівневих залежностей, які потребують обробки більш складними математико-статистичними методами і попереднього групування наявних експериментальних даних.

Перспективи подальших досліджень ґрунтуються на вивченні міграційних процесів у футболістів на інших рівнях національних змагань в Україні, зокрема, у студентському та аматорському футболі.

Література:

1. Борисова О, Петренко Г, Ши Шенін. Розвиток професійного тенісу в Європі у XIII–XVIII сторіччях. *Фізична культура, спорт і здоров'я нації*. 2018;5:154-9.
2. Дорошенко ЕЮ, Соболев ЕО, Дорошенко ІЕ. Комплектація футбольних команд української Прем'єр-ліги в контексті глобалізації спорту вищих досягнень. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації*. 2018;6:129-135.
3. Поли Р. Глобалізація спорту (на прикладі футболу). *Наука в олімпійському спорті*. 2013;4:52-7.
4. Полищук ДМ, Сушко РО. Вплив селекційної роботи у футболі на ефективність змагальної діяльності команд. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної*

References:

1. Borysova O, Petrenko H, Shy Shenin. The development of professional tennis in Europe in the XIII–XVIII centuries. *Physical culture, sports and health of the nation*. 2018;5:54-9. Ukrainian.
2. Doroshenko EYu, Sobol EO, Doroshenko IE. Completion of football teams of the Ukrainian Premier League in the context of globalization of high-achievement sports. *Physical culture, sports and health of the nation*. 2018;6:129-135. Ukrainian.
3. Poly R. Globalization of sports (on the example of football). *Science in Olympic sports*. 2013;4:52-7. Russian.
4. Polyshchuk DM, Sushko RO. The influence of selection work in football on the effectiveness of competitive activities of teams. *Scientific journal of NPU named after M.P. Dragomanova. Series 15. Scientific and pedagogical problems*

- культури (фізична культура і спорт). 2020;3(123)22:113-9.
5. Соболь Е, Сватъев А, Дорошенко Е. Показники фінансового забезпечення міграції футболістів у провідних європейських лігах. *Спортивна наука та здоров'я людини*. 2021;1(5):137-148.
  6. Сушко Р, Дорошенко Е. Глобалізація в сучасному світі та її вплив на спорт вищих досягнень. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2016;2:140-5.
  7. Сушко РО, Мельник ДГ. Міграція у системі підготовки футболістів високої кваліфікації (на матеріалі чемпіонатів України). *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2016;10 (118):135-141.
  8. Bullough S, Moore R, Goldsmith S, Edmondson L. Player migration and opportunity: Examining the efficacy of the UEFA home-grown rule in six European football leagues. *International Journal of Sports Science & Coaching*. 2016;11(5):662-672.
  9. Caglio A, Laffitte S, Masciandaro D, Ottaviano G. Financial Fair Play: Globalisation and regulation in the European football industry. *VoxEU.org*. 2019; 19 December.
  10. Darby M. Football academies and the migration of African football labor to Europe. *Journal of sport and social issues*. 2007; 31(2):143-161.
  11. Dietschy P. Football players' migrations: a political stake. *Historical Social Research*. 2006;31(1):31-41.
  12. Dima T. The business model of European football club competitions. *Procedia Economics and Finance*. 2015; 23:1245-1252.
  13. Dimitropoulos P, Travlos A, Panagiotopoulos S. Migration and football player market value: evidence from Greece. *International Journal of Sport Finance*. 2018;3(2):119-140.
- physical culture (physical culture and sports)*.2020;3(123)22:113-9. Ukrainian.
5. Sobol E, Svatyev A, Doroshenko E. Indicators of financial support for the migration of football players in the leading European leagues. *Sports science and human health*. 2021;1(5):137-148. Ukrainian.
  6. Sushko R, Doroshenko E. Globalization in the modern world and its impact on high-achievement sports. *Sports Bulletin of the Dnieper*. 2016; 2:140-5. Ukrainian.
  7. Sushko RO, Melnik DG. Migration in the system of training highly qualified football players (based on the championships of Ukraine). *Scientific journal of NPU named after M.P. Dragomanova. Series 15. Scientific and pedagogical problems physical culture (physical culture and sports)*. 2016;10(118):135-141. Ukrainian.
  8. Bullough S, Moore R, Goldsmith S, Edmondson L. Player migration and opportunity: Examining the efficacy of the UEFA home-grown rule in six European football leagues. *International Journal of Sports Science & Coaching*. 2016;11(5):662-672.
  9. Caglio A, Laffitte S, Masciandaro D, Ottaviano G. Financial Fair Play: Globalisation and regulation in the European football industry. *VoxEU.org*. 2019; 19 December.
  10. Darby M. Football academies and the migration of African football labor to Europe. *Journal of sport and social issues*. 2007; 31(2):143-161.
  11. Dietschy P. Football players' migrations: a political stake. *Historical Social Research*. 2006;31(1):31-41.
  12. Dima T. The business model of European football club competitions. *Procedia Economics and Finance*. 2015; 23:1245-1252.
  13. Dimitropoulos P, Travlos A, Panagiotopoulos S. Migration and football player market value: evidence from Greece. *International Journal of Sport Finance*. 2018;3(2):119-140.

14. Finnegan L. Stepping stones? An exploration of internal football player migration in the Republic of Ireland. *Regional Studies, Regional Science*. 2019;6(1):595-606.
15. Jurković R. Migrants and sport: Football as an area for integration of refugees in Croatia. *Glasnik Etnografskog instituta SANU*. 2018;66(3):477-491.
16. Kyeremeh E. Exploring the return migration experience of football migrants: a case study of Ghanaian footballers. *African Geographical Review*. 2020;39(3):224-239.
17. Metzger S, Ozvatan O. Games of belonging: football, boundaries and politics between Germany and Turkey. *Nationalities Papers*. 2020;48(4):737-751.
18. Penn R. Football, nationalism and globalisation: a comparison of English and Italian football between 1930 and 2010. *European Journal for Sport and Society*. 2013;10(4):345-360.
19. Peeters T, Szymanski S. Financial fair play in European football. *European football: summary*. 2014:343-390.
20. Steinbrink M. The role of amateur football in circular migration systems in South Africa. *Africa Spectrum*. 2010;45(2):35-60.
21. Taylor M. Global Players? Football, Migration and Globalization, c. 1930-2000. *Historical Social Research*. 2006;31(1):7-30.
22. Українська Асоціація Футболу: офіційний сайт. Доступно: <https://uaf.ua>
23. Українська Прем'єр-ліга: офіційний сайт. Доступно: <https://www.upl.ua>
24. Football makes history. Available at: <https://footballmakeshistory.eu/>
14. Finnegan L. Stepping stones? An exploration of internal football player migration in the Republic of Ireland. *Regional Studies, Regional Science*. 2019;6(1):595-606.
15. Jurković R. Migrants and sport: Football as an area for integration of refugees in Croatia. *Glasnik Etnografskog instituta SANU*. 2018;66(3):477-491.
16. Kyeremeh E. Exploring the return migration experience of football migrants: a case study of Ghanaian footballers. *African Geographical Review*. 2020;39(3):224-239.
17. Metzger S, Ozvatan O. Games of belonging: football, boundaries and politics between Germany and Turkey. *Nationalities Papers*. 2020;48(4):737-751.
18. Penn R. Football, nationalism and globalisation: a comparison of English and Italian football between 1930 and 2010. *European Journal for Sport and Society*. 2013;10(4):345-360.
19. Peeters T, Szymanski S. Financial fair play in European football. *European football: summary*. 2014:343-390.
20. Steinbrink M. The role of amateur football in circular migration systems in South Africa. *Africa Spectrum*. 2010;45(2):35-60.
21. Taylor M. Global Players? Football, Migration and Globalization, c. 1930-2000. *Historical Social Research*. 2006;31(1):7-30.
22. Українська Асоціація Футболу: офіційний сайт. Available at: <https://uaf.ua>. Ukrainian.
23. Українська Прем'єр-ліга: офіційний сайт. Доступно: <https://www.upl.ua> Ukrainian.
24. Football makes history. Available at: <https://footballmakeshistory.eu/>

Автори засвідчують про відсутність конфлікту інтересів.

Інформація про авторів:

Соболь Едуард Олександрович

аспірант кафедри фізичної культури і спорту

Запорізький національний університет, м. Запоріжжя, Україна

ORCID: 0000-0002-6351-7272

E-mail: doroe@ukr.net

Свасьєв Андрій В'ячеславович

доктор педагогічних наук, професор,

завідувач кафедри фізичної культури і спорту,

Запорізький національний університет,

м. Запоріжжя, Україна

ORCID: 0000-0001-9399-1576

E-mail: doroe@ukr.net

Дорошенко Едуард Юрійович

доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор,

професор кафедри фізичної реабілітації, спортивної медицини, фізичного виховання і здоров'я,

Запорізький державний медичний університет,

м. Запоріжжя, Україна

ORCID: 0000-0001-7642-531X

E-mail: doroe@ukr.net

Отримано: 19.08.2021

Прийнято: 5.09.2021

Опубліковано: 28.10.2021

Соболь Едуард, Свасьєв Андрій, Дорошенко Едуард. Фінансова вартість клубів української прем'єр-ліги у взаємозв'язку з показниками міграції футболістів. *Спортивна наука та здоров'я людини*. 2021;2(6):184-195.
DOI:10.28925/2664-2069.2021.216